

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCEȘCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Ministerul de războiu cu maior N. Dimitriu.*

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Alfieri Roșcoviți și alții cu societățile de asigurare «Dacia-România» și «Naționala».

Curtea de apel din București, secțiunea I: Marița I. Anghel cu Petre Teodorescu și alții.— Observație de S. R.

Tribunalul Ilfov, secțiunea I: Lucian Bertola cu soția sa Louise Bertola.

Tribunalul Ilfov, secțiunea III: Petre Teodorescu și alții cu Maria Anghel.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație de S. R. Buletinul publicațiilor judiciare.*

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I

Audiența dela 24 Maiu 1910

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Ministerul de războiu cu Maior N. Dimitriu

DAUNE.— AUTORITATE ADMINISTRATIVĂ.— APLICAREA LEGEI
ÎN MOD ABUZIV.—SEPARAȚIUNEA PUTERILOR ÎN STAT.— INSTANȚE
DE FOND.— COMPETENȚĂ.

OFIȚERI.— ÎNAINȚARE — CONDIȚIUNI.— ART. 18 ALIN. 14 ȘI
18 LEGEA DE ÎNAINȚARE ÎN ARMATĂ DIN 7 APRILIE 1900.— ART.
998 C. CIV.

1° Instanțele judecătorești sunt competente a judecă și a se pronunța asupra cererilor de daune pricinuite de vătămarea unui drept prin aplicarea în mod abuziv de către Ministerul de războiu a dispozițiilor legii relative la înaintarea în armată, fără ca prin aceasta să se violeze principiul separațiunii puterilor în Stat.

2° Potrivit dispozițiilor relative la înaintarea

în armată, vechimea singură nu conferă pe deplin nici gradul, nici dreptul la înaintare, ci mai trebuie ca șefii erarchici să găsească pe ofițer apt pentru înaintare și să-l propună spre a fi trecut pe tabloul de înaintare.

Prin urmare, Ministerul de războiu nu comite nici o abatere dela lege când nu înaintează pe un ofițer care are vechimea cerută de lege, dar care nu a fost propus de către superiorii săi erarchici.

No. 294. — Respinse, după divergință, recursurile făcute de Ministerul de războiu și de Maior N. Dimitriu, în contra deciziei Curței de apel din București, sect. I, No. 34 din 1909.

S'au ascultat: d-l avocat C. Sipsomo, din partea Statului, și d-l avocat Petre Missir, pentru Maior Dimitriu, în desvoltarea motivelor de recurs și în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare din recursul făcut de Ministerul de războiu, motiv care a fost invocat și ca incident de neadmisibilitatea recursului făcut de Maior N. Dimitriu:

«Exces de putere. Nesocotirea principiului separațiunii puterilor în Stat, a art. 93 din Constituțiune, și a art. 20 din legea pentru înaintarea în armată din 1874.

«Curtea de apel, admitând responsabilitatea civilă a Statului, putere publică, pentru actele sale de guvernământ și de pură administrație, și declarând în principiu competența instanțelor judecătorești de a examina legalitatea numirilor și înaintărilor în armată și dreptul la daune rezultând pentru militari din aceste acte, violează principiile și textele suscitute».

Având în vedere decizia supusă recnrsului, din care se constată că Curtea de apel a respins ca neintemeiat incidentul care face obiectul acestui motiv de recurs; Considerând că intrucât recurentul N. Dimitriu își

întemeiază acțiunea pe un drept vătămat de Ministerul de război, care i-a pricinuit daune, prin aceea că a aplicat abuziv în privința sa dispozițiile legii relative la înaintarea în armată, cu drept cuvânt Curtea de apel s'a declarat competente să judece cererea de daune făcută de Maiorul N. Dimitriu, fără ca prin aceasta să violeze principiul separațiunii puterilor în Stat și articolele citate în motivul de recurs;

Că, prin urmare, este admisibil recursul făcut de Maiorul N. Dimitriu în contra deciziei Curții de apel care judecă în fond cererea sa de daune.

Asupra motivului de casare din recursul făcut de maiorul N. Dimitriu :

«Violarea art. 18 alin. 14 și 18 din legea de înaintare în armată din 7 Aprilie 1900 și a art. 998 și urm. din codul civil.

«Curtea constată în fapt că recurentul se găsea a fi în 1904 cel mai vechi maior în arma sa; că, totuși, șefii săi ierarhici nepunându-l pe tabloul de înaintare, Ministerul eră în drept să-l elimineze dela înaintarea la vechime.

«Curtea, judecând astfel, calcă citatele texte de lege, care prevăd anume că Ministerul nu poate elimina un ofițer dela înaintare la vechime decât sub anume condiții arătate în lege, de cari judecata nu ține seamă».

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a respins ca nefondată acțiunea prin care maiorul N. Dimitriu a cerut ca Ministerul de război să fie obligat să-i plătească daune pentru prejudiciul ce i-a cauzat prin faptul că în anul 1904 trebuind să fie trecut pe tabloul de înaintare și înaintat la gradul de locot.-colonel, de oarece în acel an se găsea cel mai vechi dintre maiorii de artilerie, n'a fost trecut de Minister pe acel tablou; că, nefiind trecut în tablou, n'a putut să fie înaintat, și, în anul 1905, a fost pus din oficiu la retragere pentru limită de vârstă, cu pensiunea gradului de maior, pe când dacă ar fi fost trecut pe tablou, ar fi fost înaintat la gradul de locot.-colonel, și ar fi fost astfel pus la retragere cu pensiunea acestui grad;

Considerând că art. 18 alin. 14 din legea de înaintare în armată dela Aprilie 1900 prevede că înaintarea la gradul de locot.-colonel se va face după prezentarea șefilor ierarhici la vechime și la alegere; că, din această dispoziție de lege cum și din acea relativă la înaintarea la gradul de căpitan (al. 1 art. 18), rezultă că vechimea singură nu conferă deplin drept nici gradul nici dreptul la înaintare, ci mai trebuie ca șefii ierarhici ai ofițerului care este cel mai vechi în grad, să-l găsească că este apt să fie înaintat și să-l propună pentru a fi trecut pe tabloul de înaintare; că, prin urmare, această lege specială care ne preocupă a înțeles să ceară prezentarea șefilor ierarhici ca o condiție esențială pentru ca ofițerul cel mai vechi în grad să poată fi trecut pe tabloul de înaintare;

Considerând că întrucât, în speță, Curtea de apel a constatat că în anul 1904 maiorul N. Dimitriu nu a fost

propus la înaintare de către șefii săi ierarhici potrivit dispozițiilor art. 18 citat, cu drept cuvânt a decis că Ministerul de război nu a comis nici o abatere dela lege dacă nu l-a înaintat, și că prin urmare n'a vătămat întru nimic interesele sale;

Că, astfel fiind, este nefondat și recursul făcut de maior N. Dimitriu.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 19 Ianuarie 1910

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

Alferi Roșcovici și alții cu societățile de asigurare «Dacia-România» și «Naționala»

PERIMARE.— ACT ÎNTRERUPĂTOR.— JURNAL DE FIXAREA UNUI NOU TERMEN.— NEPLATA CITAȚILOR.— DACĂ POATE ÎNTRERUPE PERIMAREA.— ART. 70 ȘI 257 PR. CIVILĂ ȘI ART. 903 COD. COM.

PERIMARE.— ACȚIUNE ORIGINARĂ.— CHEMARE ÎN GARANȚIE.— INDIVIZIBILITATEA INSTANȚEI.— ARTI 114 PR. CIVILĂ.

1° Încheerea prin care se amână judecarea unei pricini, în lipsa părții care nu a fost citată la acea înfățișare, nu constituie un act de procedură în sensul art. 257 pr. civilă, care să întrerupă curgerea termenului de perimare, de oarece, potrivit alin. II al acestui articol, act de procedură întrerupător de perimare nu este decât acel făcut de partea interesată și contradictoriu cu adversarul său; iar din faptul că în mod neregulat s'a fixat de tribunal un termen de înfățișare la simpla cerere a unei părți, în lipsa adversarului și fără plata citațiilor, nu poate să rezulte actul întrerupător de perimare în înțelesul legii.

2° Când în cauză sunt două acțiuni și anume: o acțiune în daune și o acțiune de chemare în garanție, deși aceste acțiuni, pentru o mai bună administrare a justiției, au fost conexate, totuși ele putând fi judecate și separat, potrivit art. 114 pr. civilă, rezultă că, în speță, principiul indivizibilității instanței nu este aplicabil.

Prin urmare, între chematul în garanție și reclamantul în acțiunea originară nu există nici un raport juridic direct, pentru ca prezența lui la înfățișare, în lipsa părâtului care nu fusese citat, să constituie un act întreruptiv de perimare.

No. 71. — Casată, în urma recursului făcut de Alferi Roșcovici și alții, sentința tribunalului Brăila, secția II, No. 24 din 1907, dată în proces cu societățile de asigurare «Dacia-România» și «Naționala».

S'au ascultat : d-nii avocați C. Crupenschi, V. Athanasiu și D. Șoimescu, în desvoltarea motivelor de casare ; d-l avocat Paul Macri, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare :

I. «Greșită interpretare a art. 257 din procedura civilă.

«Deși în curs de mai mult de un an, d-na Roșcovici nu a fost niciodată citată în procesul comercial ce avea cu d-l Teofilatos, în care restimp procesul s'a tot amânat, tocmai pentru ca numita d-nă să fie citată, fără însă ca vreodată măcar să se fi plătit taxele pentru citațiuni, tribunalul hotărăște că cererea de perimare făcută de d-na Roșcovici este neintemeiată, socotind că termenul pentru a se ajunge la perimare nu începe să curgă decât de când un proces se amână fără termen, iar toate amânările făcute în lipsa unei părți și tocmai pentru ca aceasta să fie citată, zice că sunt acte de procedură cari, deși nu sunt cu caracter contradictoriu, nu numai că nu întrerup perimarea, dar nici nu lasă să se înceapă curgerea termenului de perimare.

«O asemenea interpretare a art. 257 pr. civilă nu se întemeiază însă nici pe textul, nici pe spiritul său, așa că neadmitând cererea de perimare ce s'a făcut, tribunalul a călcat suszitul articol».

Având în vedere că, din sentința supusă recursului, rezultă că recurența Henrieta Roșcovici a cerut tribunalului Brăila să se declare perimată acțiunea în daune intentată contră-i de Anton Teofilatos, intimat în recurs, și pendinte înaintea aceluși tribunal, pentru motivul că afacerea fiind de natură comercială, a trecut un an dela ultimul act de procedură, fără ca în acest interval de timp intimatul Teofilatos să fi luat vre-o măsură în cercetarea pricinii cu caracter contradictoriu; că, tribunalul Brăila, judecând afacerea, prin sentința supusă recursului de față a respins ca nefondată cererea de perimare, pentru motivul că încheerile tribunalului prin care s'a amânat afacerea în diferite rânduri, deși la aceste termene pârâta Henrieta Roșcovici a lipsit, nefiind citată, totuș ele constituiesc acte de procedură în sensul art. 257 alin. II, prin faptul că sunt niște dispozițiuni încuviințate de judecată în cercetarea pricinii;

Având în vedere art. 257 din procedura civilă, după care orice acțiune se va perimă, după cererea părții interesate, dacă partea va lăsa să treacă doi ani dela cel din urmă act de procedură, care termen, după art. 903 din codul comercial, este redus la jumătate pentru afacerile de natură comercială ;

Considerând că, din desbateri și actele aflate la dosarul cauzei, este constant că intimatul Anton Teofilatos, în cursul judecării acțiunii ce a intentat recurenței Henrieta Roșcovici, a lăsat să treacă mai mult de un an, fără ca în acest interval de timp să fi avut loc vre-un act de procedură cu caracter contradictoriu față de numita, căci deși dela data de 11 Iunie 1904, când s'a admis de tribunal facerea unei expertize, față fiind toate părțile, au avut loc mai multe amânări pentru lipsă de procedură, făcute după cererea intimatului în recurs, Teofilatos, totuș aceste jurnale de amânare nu pot să fie considerate ca acte de procedură întrerupătoare de pe-

rempțiune, întrucât printr'ânsele nu se luă nici o dispozițiune de judecată în cercetarea pricinii, și nici nu se putea luă, căci ele nu îndeplineau condițiunea de a fi dispozițiuni cu caracter contradictoriu, părțile nefiind citate;

Considerând că legiuitorul, prin art. 257 alin. II pr. civilă, privind ca act întrerupător de perimare orice act de procedură făcut de partea interesată cu caracter contradictoriu, n'a putut să înțeleagă decât pe acelea cari sunt făcute contradictoriu cu adversarul său, și faptul că în mod neregulat, după cererea unei părți, s'a fixat de tribunal termene fără plata taxei citațiunilor și în lipsa celeilalte părți, nu poate să atingă întru nimic efectele perempțiunii; că, dealtfel, legiuitorul nostru, în scopul de a accelera judecățile, prin art. 70 alin. ultim, dispunând că președintele tribunalului nu va fixa termenul de înfățișare decât după ce se vor plăti taxele portăreilor, de aci urmează că darea de termene fără plata citațiunilor nu poate să aibă nici o eficacitate și nu pot constitui acte de procedură în sensul arătat de tribunal;

Că, așa fiind, acest prim motiv de casare fiind întemeiat, cată sa fie admis.

Asupra motivului II de casare :

II. «Greșită calificare legală a raportului juridic dintre părți și greșita aplicare la aceste raporturi a unor principii privitoare la indivizibilitatea instanței și a obligațiunilor, toate acestea fără nici o motivare și combinate cu o greșită interpretare a art. 114 pr. civilă și cu neobservarea alineatului ultim din art. 70 pr. civilă.

«Tribunalul zice că, deoarece societățile de asigurare, chemate în garanție de d-na Roșcovici, au fost față, deși necitate, la unele din înfățișările când procesul s'a amânat pentru ca să se citeze d-na Roșcovici, care lipsea, și deoarece societățile nu ar putea cere perimarea contra d-lui Teofilatos, nici d-na Roșcovici nu o poate cere.

«S'a stabilit astfel, zice tribunalul, o indivizibilitate de instanță între părți, independent de divizibilitatea sau indivizibilitatea obiectului sau a cererei, cât timp d-na Roșcovici nu a cerut desjurgerea cererei în garanție ce a făcut.

«În nici un caz aceste principii nu s'ar putea aplica în cazul de față, căci nu sunt mai mulți pârâți, cum zice tribunalul, ci două afaceri deosebite, fără legătură între ele, societățile neavând nici o datorie de garanție către reclamantul Teofilatos.

«Tribunalul se mulțumește a pune aceste principii, fără ca să motiveze, pentru că s'ar aplica cazul de față, făcând confuziune chiar între o adevărată chemare în garanție și o acțiune recursorie principală.

«Nu eră deci nevoie să fie cerută nici o desjurgere sau desfacere, cum zice art. 114 pr. civilă, pentru ca să se stabilească că nu există legătură între societăți și d-l Teofilatos, pentru ca d-na Roșcovici, singura pârâtă față de Teofilatos, să poată obține singură perimarea procesului făcut de Teofilatos numai d-sale. Dealtfel, observăm că termenele fixate de tribunal în lipsa părții, nu sunt dispozițiuni luate potrivit legii, căci art. 70 pr. civilă zice că un termen nu se poate fixa decât după plata citațiunilor».

Considerând că prin sentința supusă recursului fiind constatată că Henrieta Roșcovici a chemat în garanție societățile de asigurare Dacia-România și Naționala pentru a o garanta în caz când acțiunea intimatului Teofilatos ar fi admisă, rezultă că în cauză sunt două acțiuni distincte și anume : acțiunea lui Teofilatos îndreptată contră

Henrietei Roșcovici, și acțiunea acestei din urmă contra societăților de asigurare;

Considerând că deși aceste acțiuni pentru o mai promptă administrare a justiției au fost conexe, totuși ele puteau să se judece și separat conform art. 114 pr. civ., așa că în speță principiul indivizibilității instanței nu eră aplicabil;

Că, în adevăr, în speță nu se aflau doi sau mai mulți părâți chemați să răspundă față de aceiași reclamânți. În cauză, față de Teofilatos era numai o singură parte, părâta Henrieta Roșcovici, iar societățile de asigurare n'aveau nici un raport direct cu numitul reclamant;

Considerând că așa fiind, chiar dacă societățile de asigurare au figurat la unele ședințe în lipsa recurenței, care nu fusese citată, prezența lor însă nu putea întrerupe peremțiunea de oarece n'aveau rolul de a o reprezenta la înfățișări, nici de a-i agrava situațiunea, și nici vre-un interes de a întrerupe perimarea acțiunii lui Teofilatos;

Considerând dar că și acest al doilea motiv de recurs se găsește întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiențele dela 7 Aprilie 1910

Președința d-lui Oscar N. Niculescu, prim-președinte

Marița I. Anghel cu Petre Teodorescu și alții

SUBSTITUȚIUNE FIDEICOMISARĂ. — DUBLĂ DISPOZIȚIUNE. — OBLIGAȚIUNE DE A NU IPOTECA. — ART. 803 COD. CIV.

Dispozițiunea prin care testatorul chiamă pe frații săi să moștenească aceeaș avere ce o lasă soției sale, interzicându-i dreptul de a o ipoteca pentru ca să nu poată face nici o înstrăinare indirectă, constituie o substituție fidei-comisară, oprită de art. 803 din codul civil, iar nu un fideicomis *de residuo* sau de *eo quod supererit*.

No. 90. — S'au ascultat: d-nii avocați C. Nacu și V. Duculescu, în desvoltarea motivelor de opozițiune; d-l avocat Max Gaster, în combateri.

Curtea,

Asupra opozițiunii făcută de Marița Ion Anghel contra deciziei cu No. 20 din 1910 a acestei secțiuni, prin care i s'a respins în lipsă apelul făcut contra sentinței cu No. 563 din 1909 a tribunalului Ilfov, secția III;

Având în vedere că tribunalul, prin această sentință, a admis acțiunea intentată de Petre Teodorescu, Joița Teodorescu și Tudora I. Țigănuș, a anulat testamentul defunctului Ion Anghel, autentificat de tribunalul Ilfov, secția de notariat la No. 5394 din 1904, și a obligat pe Maria Anghel să delase în plină și absolută proprietate

numiților reclamânți imobilul din București, str. Buzești, No. 10, și întreaga avere mobilă prevăzută în inventarul dresat în ziua de 12 Decembrie 1908 de magistratul stagiatar al judecătoriei ocol. IV București;

Având în vedere motivele din sentința apelată, pe cari Curtea găsindu-le întemeiate, le adoptă în totul;

Considerând, pe lângă aceasta, că testamentul defunctului Ion Anghel nu coprinde un fideicomis *de residuo* sau de *eo quod supererit*, după cum pretinde oponenta, căci substituții fiind chemați de testator ca să moștenească aceeaș avere ce el lasă soției sale, rezultă că testatorul a interzis în mod virtual soției dreptul de a dispune de avere; că, aceasta mai reese și din dispozițiunea finală a testamentului, în care testatorul interzice primei instituite chiar dreptul de a ipoteca sau de a se împrumută pentru ca să nu poată face nici o înstrăinare indirectă și ca averea să nu treacă în mâinile substituțiilor în condițiuni altele decât acelea în cari se găsește la decesul său;

Că, astfel fiind, opozițiunea și prin urmare apelul făcut de Marița I. Anghel sunt neîntemeiate și cată a fi respinse, confirmându-se sentința apelată.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnați: Oscar N. Niculescu, Ar. Alexandrescu,
Al. Negrescu.

Observație. — Este în genere admis că clauza de inalienabilitate cuprinsă într'un testament echivalează cu sarcina de a păstră și de a remite altuia. Vezi D. Alexandresco, tom. IV, p. 714 urm. (ed. 1-a), precum și *Dreptul* din 1910, No. 12, deciza casației cu observația d-lui profesor D. Alexandresco. În cât privește fideicomisul *de residuo* sau *de eo quod supererit*, a se vede de acelaș autor, tom. IV al Coment. sale de drept civil, p. 717 urm. (ed. 1-a).

S. R.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA I

Audiența dela 10 Iunie 1910

Președința d-lui Eftimie Antonescu, președinte

Lucian Bertola cu soția sa Louise Bertola

DIVORȚ. — SOȚI DE NAȚIONALITATE STRĂINĂ. — NEADMITEREA DIVORȚULUI. — RESPINGEREA CEREREI DE DIVORȚ ÎN ROMÂNIA. — PERDEREA NAȚIONALITĂȚEL. — NOUĂ CERERE. — ADMISIBILITATE. — LEGI STRĂINE. — CHESTIUNE DE FAPT. — DOVADĂ. — CETĂȚENIE. — LEGISLAȚIA ITALIANĂ. — PERDEREA NAȚIONALITĂȚEI. — CONDIȚIUNI.

CĂSĂTORIE. — NAȚIONALITATEA FEMEEI MĂRITATE. — PERDEREA NAȚIONALITĂȚII SOȚULUI. — CONDIȚIA CARE O URMEAZĂ SOȚIA. — LEGISLAȚIA BELGIANĂ.

DIVORȚ. — SOȚI DE NAȚIONALITATE STRĂINĂ. — LEGILE CARI AU A FI APLICATE.

ADULTER. — INSULTĂ GRAVĂ. — DIVORȚ — ART. 211 COD. CIV.

1° Soții pot reînvi o cerere de divorț, cand prima

cerere le-a fost respinsă pe motiv că legile naționalității careia aparțin nu acordă divorțul, dacă posterior acelei cereri, ei au pierdut naționalitatea ce aveau, devenind heimatloși sau câștigând o altă naționalitate, după ale cărei legi divorțul este admis.

2° Chestiunea existenței unei anume legi străine, fiind o chestiune de fapt pentru tribunalele române, ea are a fi dovedită prin mijloacele de probație admise în această materie și în special prin copii după legile străine certificate de autoritățile străine respective și de Ministerul nostru de externe.

3° Potrivit legilor italiene, cetățania se poate pierde prin o declarație de renunțare făcută înaintea ofițerului de stare civilă a propriului său domiciliu, și prin transferarea în țară străină a reședinței sale.

Astfel, o declarație făcută de un italian înaintea consulului său din România că renunță la naționalitatea sa și se stabilește în România, este valabilă, de oarece consulul îndeplinește în țară străină pentru toți supușii săi oficiul de ofițer al stărei civile.

4° Din cuprinsul art. 19 din codul civil belgian, rezultă că belgianca care se căsătorește cu un străin, urmează condiția de naționalitate a soțului ei, iar dacă devine văduvă, redobândește naționalitatea ei de origină.

Prin urmare, prin analogie, dacă soțul își pierde naționalitatea ce o avea, devenind heimatlos, soția devine din nou belgiană.

5° Potrivit art. 1 și 5 din convenția dala Haga, ratificată la 17 Iulie 1904 și la care a aderat și Belgia, soții de naționalitate străină pot cere despărțenia înaintea tribunalului comun lor, cu condiție numai de a stabili că atât legea lor națională cât și legea locului unde fac cererea admit divorțul; iar după art. 8 din aceeași convenție, când soții nu au aceeași naționalitate, se consideră ca lege a lor națională pentru divorț cea din urmă legislație comună lor.

6° Faptul de adulter comis de soție, constituind o insultă gravă pentru soțul reclamant, cererea de despărțenie este admisibilă conform art. 211 din codul civil.

No. 74. — S'a prezentat reclamantul Lucian Bertola, asistat de d-nii avocați B. Cernea și Em. Culoglu, în lipsa părâtei Louise Bertola.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de divorț intentată de Lucian Bertola contra soției sale Louise Bertola;

Având în vedere că în speță au fost îndeplinite dispozițiunile art. 219—230 din codul civil;

Având în vedere că soțul a mai intentat în anul 1909, o acțiune de divorț, acțiune ce nu a fost admisă de Curtea de apel și Inalta Curte de casație, întrucât soții fiind supuși italieni, divorțul nu este admisibil după legile italiene, ambele instanțe însă au rezolvat în mod afirmativ ipoteza când soții n'ar mai fi aparținând statului italian ca naționalitate și și-ar fi pierdut această naționalitate devenind heimatloși, decidând că în acest caz divorțul în principiu ar fi admisibil;

Având în vedere că acest tribunal prin jurnalul No. 4634 din 1910, admițând în principiu acțiunea de divorț de față, a hotărât că soții Bertola actualmente pot cere admiterea divorțului din punct de vedere al naționalității pentru următoarele motive:

Considerând că, din actul de cetățenie autentic No. 2 din 1909, prezentat de reclamantul Lucian Bertola, făcut înaintea vice-consulului italian din București în ziua de 28 Iunie 1909, posterior respingerei primei cereri de divorț, se constată că numitul reclamant a declarat formal înaintea acelei legațiuni că înțelege a renunța la cetățenia italiană și de a-și transfera în mod definitiv reședința sa în România;

Considerând că față de această declarațiune făcută înaintea consulului, care îndeplinește în țară pentru supușii italieni oficiul de ofițer al stărei civile, câtă a se cerceta dacă, potrivit legilor italiene ce guvernau statutul personal al reclamantului, o asemenea declarațiune este suficientă pentru pierderea de către dânsul a naționalității italiene și în caz afirmativ ce naționalitate a dobândit;

Considerând că chestiunea existenței unei anume legi străine, fiind o chestiune de fapt pentru tribunalele române, câtă a fi dovedită prin mijloacele de probație admise în această materie, în special prin copii după textele legii străine, certificate de autoritățile streine respective și de Ministerul de externe;

Considerând că din traducerea textului art. 11 din codul italian, certificată de legațiunea italiană și de Ministerul nostru de externe, se constată că după codul civil italian cetățenia italiană se pierde: 1) prin o declarație de renunțare de naționalitate făcută înaintea ofițerului de stare civilă a propriului său domiciliu și prin transferarea în țară străină a reședinței sale; 2) prin obținerea de către cetățeanul italian a altei cetățenii streine, iar din traducerea certificată sub No. 2860 din 18 Aprilie 1910 a aceleiași legații, se vede că după același cod civil italian, soția ca și fii minori celui ce și-a pierdut naționalitatea italiană devin prin aceasta streini;

Considerând că, față cu aceste texte din legislația italiană și față de actul de cetățenie prezentat de Lucian

Bertola, este bine stabilit că, în conformitate cu legile italiene, dânsul 'și-a pierdut naționalitatea italiană, și 'și-a transferat definitiv reședința sa în România — unde și de fapt o are — și cum deci dânsul nu a dobândit nici o altă naționalitate, a devenit fără naționalitate, un heimatlos, iar soția ca și copiii 'și au pierdut și ei naționalitatea italiană, devenind străini de această naționalitate ;

Considerând însă că din desbaterile urmate, rezultând că soția Louise Bertola a fost înainte de căsătorie, belgiană, ca naționalitate de origină, cată a se vedea dacă dânsa, față de pierderea cetățeniei italiene 'și-a redobândit naționalitatea ei de origină sau a devenit heimatlos ca și soțul ei, și dacă în ambele cazuri este permis în principiu divorțul între dâșii înaintea instanțelor române ;

Considerând că după art. 19 din codul civil belgian — întocmai ca în legislația franceză — belgianca care se căsătorește cu un strein urmează condiția de naționalitate a soțului ei, iar dacă devine văduvă, redobândește naționalitatea ei de origină, prin analogie deci, dacă soțul 'și-a pierdut naționalitatea streină ce o avusese sau nu mai are nici una, e devenit heimatlos, soția devine din nou belgiancă, în ipoteza din speță Louise Bertola a devenit belgiană prin pierderea naționalității italiene de către soțul ei ;

Considerând că, după legea belgiană, ca și după cea română, permițându-se divorțul, iar de altă parte, după art. 1 și 5 al convenției dela Haga din 17 Iulie 1904 ratificată de noi și la care a aderat și Belgia, soții de naționalitate streină putând cere despărțenia înaintea tribunalului domiciliului comun lor, cu condiție numai de a stabili că atât legea lor națională cât și legea locului unde fac cererea admit divorțul, iar după art. 8 din aceeași convenție, rezultând că, atunci când soții nu au aceeași naționalitate, se consideră ca lege a lor națională pentru divorț cea din urmă legislație comună lor, urmează că, în cazul și în situația actuală a soților Bertola, ei pot cere acestui tribunal — care e tribunalul comun domiciliului lor — de a statua asupra divorțului lor, legislația comună lor în materie de divorț — legea belgiană și română — permițându-le în principiu divorțul ;

Considerând că, chiar dacă Louise Bertola, n'ar fi redobândit naționalitatea belgiană și ar fi urmat condiția de naționalitate a soțului ei, de heimatlos, încă și în acest caz cererea de divorț ar fi în competența acestui tribunal de a o rezolva, dâșii domiciliind în România și înțelegând a se supune legilor din această țară, legi care nu li se pot refuza a li se aplica mai ales când principiile de ordine publică din această țară în materie de divorț impun ca divorțul dintre dâșii să fie admis ;

Considerând că odată rezolvată această chestiune, urmează a examina în fapt dacă motivele pe cari își întemeiază soțul acțiunea, sunt întemeiate și admisibile ;

Având în vedere că soțul invoacă ca motiv de divorț insulte grave rezultând din relațiunile ilicite și imorale ale soției sale, motiv din cele prevăzute atât de legea română cât și de cea belgiană ;

Având în vedere că, într'adevăr, din sentința corecțională No. 1389 din 1909, a acestui tribunal, prezentată în copie de reclamant, se constată că soția Louise Bertola a fost prinsă în flagrant delict de adulter cu P. F. și pentru care fapt a fost condamnată la 20 lei amendă ;

Având în vedere că această hotărâre a fost rămasă definitivă și executată chiar, după cum reese din certificatul grefei secțiunii I No. 9503 din 1910 ;

Considerând că faptul de adulter comis de soție constituind o insultă gravă pentru soțul reclamant, cererea de despărțenie este admisibilă conform art. 211 c. civ. ;

Având în vedere că în ce privește cererea soțului de a i se încredința copiii : Luciana și Ludovic, rezultați din această căsătorie, o găsește admisibilă, cu rezerva însă ca soțul să permită mamei a-și vedea copiii și a-i educa în așa fel încât raporturile între dânsa și copii să fie în totdeauna bune.

Pentru aceste motive, admite acțiunea.

Semnați : Ef. Antonescu, I. Slătineanu.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 3 Octombrie 1909

Președinta d-lui P. Hagiopol, președinte
JUDECĂTOR-UNIC

Petre Teodorescu și alții cu Maria Anghel

SUBSTITUȚIUNE FIDEI-COMISARĂ.— ELEMENTE.— OBLIGAȚIUNEA DE A CONSERVA ȘI REMITE.— ART. 803 COD. CIV.
TESTAMENT.— CLAUZE.— PUTEREA DE INTERPRETARE A JUDECĂTORULUI.

1° După dispozițiunile art. 803 din codul civil, ca să existe substituțiune fidei-comisară, se cere ca testamentul să conțină o dublă instituțiune de moștenitori, cari să se succedă unul altuia după un interval de timp, și ca primul instituit să fie obligat să conserve averea și s'o remită celui de al doilea instituit.

2° Pentru obligațiunea de conservare și remitere nu se cere termeni sacramentali, fiind de ajuns ca ea să rezulte în mod neîndoelnic din expresiunile întrebuintate de testator și să dea naștere la o obligațiune pentru grevat și la un drept pentru substituit.

3° În materie de testament, este constant admis în doctrină și în jurisprudență că nu există apreciere sau interpretare suverană din partea judecătorului decât atunci când se găsește față de diferite clauze obscure, pe cari caută să le concilieze

unele prin altele, și în acest caz numai îi este permis să caute pe cât posibil să încline pentru validitatea testamentului. Când însă, ca în speță, termenii testamentului sunt clari și categorici, căci se spune că se lasă întreaga avere în deplina proprietate a soției, iar la moartea ei aceeași avere să fie moștenită de frații lui și surorile soției, a vedea că este vorba de uzufruct și de nudă proprietate, nu însemnează a concilia clauze obscure, ci din contra a adăoga sau a schimbă termenii și dispozițiile testamentului, lucru ce nu este permis.

No. 563. — S'au prezentat reclamații, asistați de d-l avocat M. Gaster, și pârâta, asistată și d-l avocat I. Cezărescu.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea făcută de Petre Teodorescu, Zoia Teodorescu, Nae Teodorescu, soț pentru autorizare, I. Țigănuș și Ion C. Țigănuș, soț pentru autorizare, prin petiția înregistrată la No. 9097 din 1909 prin care cere anularea testamentului defunctului Ion Anghel autentificat la No. 5394 din 1904 pentru motiv de substituțiune fidei-comisară și în consecință delăsarea de către Maria I. Anghel în mâinele reclamanților ca frați vitregi și deci moștenitori ai numitului defunct întreaga avere cuprinsă în acel textament, adică imobilul din București strada Buzești No. 10 și averea mobilă prevăzută în inventarul dresat în ziua de 12 Decembrie 1908 de d-l magistrat-stagiari al judecătoriei ocol VI București ;

Având în vedere că defendoarea prin d-l avocat Cezărescu se opune la această cerere pe următoarele motive de drept : nu rezultă din testament că sunt îndeplinite cerințele legii ca să existe substituțiune fidei-comisară : 1) căci într'adevăr pe lângă alte condiții se cere de asemenea ca să existe dubla instituțiune de erede ; ori, în speță se lasă uzufructul soției, iar nuda proprietate fraților, ca atare deci sunt cuprinse bunuri diferite ; iar în caz de îndoială, tribunalului îi incumbă sarcina de a căuta să interprete în totdeauna testamentul în sensul valabilității ; 2) nu rezultă din testament obligația de conservare și remitere, obligații ce trebuiesc exprimate în termeni formali și ca atare nefiind îndeplinite cerințele legii nu poate fi vorba de anularea testamentului pentru substituțiune fidei-comisară ;

Considerând că, conform dispozițiilor art. 803 c. civ., ca să existe substituțiune fidei-comisară se cere ca testamentul să conțină o dublă instituțiune de erede, cari se succed unul altuia după un laps de timp și ca primul instituit să fie obligat să conserve averea și s'o remită celui d'al doilea instituit ;

Având în vedere că din testament rezultă că se lasă de către testator întreaga sa avere soției sale Maria I.

Anghel care s'o stăpânească în deplină proprietate și nesupărată de nimeni până la încetarea ei din viață, iar după încetarea ei din viață aceeași avere va fi moștenită de către frații testatorului și surorile soției sale ;

Având în vedere că din termenii întrebunțați în sus zisul testament reese că pe aceeași avere este o dublă instituțiune de erede, urmând ca mai întâi această avere să fie moștenită de soție, iar după un laps de timp care este durata vieții ei, în virtutea aceluiași act este moștenită de frații săi și surorile soției sale ;

Având în vedere că nu se poate admite, după cum pretinde defendorul, că ar fi vorba de uzufruct și nudă proprietate, dat fiind termenii clari și categorici întrebunțați de testator care spune că lasă soției deplina proprietate ;

Având în vedere alegațiunea făcută de Maria Anghel prin avocatul său d-l Cezărescu, cum că tribunalului îi incumbă sarcina de a vedea care a fost intenția defunctului căutând pe cât posibil a valida mai degrabă decât a anula testamentul ;

Considerând că, în materie de testament, este constant admis atât în doctrină cât și în jurisprudență cum că nu există apreciere sau interpretare suverană din partea judecătorului, decât atunci când se găsește față de diferite clauze obscure pe cari caută să le concilieze unele printr'altele și în acest caz numai îi este permis să caute pe cât posibil să încline pentru validarea testamentului ;

Având în vedere că atunci când există ca în speță termeni clari și categorici, căci se spune că se lasă întreaga avere în deplină proprietate soției, iar la moartea ei aceeași avere să fie moștenită de frații lui și surorile soției, a voi a vedea cum că este vorba de uzufruct și nudă proprietate, nu înseamnă a concilia clauze obscure, ci din contră a adăoga sau a schimba termenii și dispozițiile testamentului, lucru ce nu este permis ;

Având în vedere că legiuitorul cere de asemenea pentru ca să existe substituțiune fidei-comisară ca primul instituit să fie obligat a conserva averea și s'o remită celui de al doilea instituit ;

Considerând că formalismul ce era obligatoriu în vechiul drept roman, astăzi în dreptul modern a dispărut, așa că pentru obligațiunile de conservare și remitere nu se cer termeni sacramentali, fiind deajuns pentru constatarea lor ca ele să rezulte în mod neîndoelnic din expresiunile întrebunțate de testator și în același timp să dea naștere la o obligație pentru grevat și la un drept pentru apelant în caz când n'ar fi existat prohibițiunea stabilită de lege prin art. 803 c. civ. ;

Având în vedere că obligațiunea de conservare impusă primului instituit reese cu suficiență din împrejurarea că aceeași avere și în virtutea aceluiaș testament este lăsată celui d'al doilea instituit după încetarea din viață a primului ; că dar pentru ca secundul să o poată moșteni

urmează neapărat ca primul să fie obligat a o conserva, rezultând pentru el prohibițiunea de instrăinare, deoarece nu este decât un stăpânitor vremelnic, averea având să treacă celui de al doilea instituit ;

Având în vedere că drepturile celui de al doilea instituit rezultând din acelaș act și prin voința testatorului, este cert că dânsul în cazul când art. 803 c. civ. n'ar opri substituțiunile, ar avea dreptul de a cere primului instituit la ajungerea termenului averea legată ;

Că dar așa fiind, întrucât testamentul conține o adevărată substituțiune fidei-comisară, de oarece art. 803 c. civ. le prohibă, urmează a anula testamentul ;

Având în vedere că se constată în fapt că Maria Anghel fiind pusă în posesia întregii averi a defunctului Ion Anghel în baza sus zămitului testament, urmează a fi obligată a delăsa în mâinele reclamanților ca moștenitori ab intestat ai defunctului I. Anghel toată această avere, rezervând dreptul reclamanților ca în ceiace privește venitul să se discute prin oșebită acțiune.

Pentru aceste motive, redactate de d-l magistrat-stagiar C. Tatovici, admite acțiunea.

Semnat, P. Hagiopol.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE APEL DIN GAND

— 25 August 1909 —

ACT SUB SEMNĂTURĂ PRIVATĂ.—ORB.—SEMNĂTURĂ.—SCRIERE EMANATĂ DELA UN TERȚIU.—VALIDITATE.

Actul sub semnătură privată semnat de către un orb, face devadă contra lui, chiar dacă acest act nu este scris de mâna lui proprie. Dacă orbul pretinde că a existat în specie dol sau fraudă, el trebuie să dovedească aceste fapte.

(Din *La Flandre judiciaire*),

Observație.— Chestiunea judecată prin decizia a cărei sumar s'a reproduș mai sus, este controversată. Vezi în sensul acestei decizii, C. Liège, *Pand. Périod.* 1888. 5. 33 ; *Répert. Sirey*, v^o *Acte sous seing privé*, 98 și *Aveugle*, 6 și 10.— Vezi însă în sens contrar, *Pand. fr.* v^o *Acte sous seing privé*, No. 62 ; *Pand. belges*, v^o *Aveugle*, No. 5 urm. ; C. Pau, (8 August 1808), *Recueil Sirey*, I-ère série, tom. II, (Anul XIII 1808), partea II, p. 425, col. 2. Incât privește testamentul olograf al orbilor, permis anume prin art. 743 din codul Calimach, vezi D. Alexandresco, tom. IV, p. 414. *Cpr. C. Rouen*, D. P. 1900. 2. 247, etc.

S. R.

TRIBUNALUL COMERCIAL DIN GAND

— 20 Ianuarie 1909 —

PRIVILEGIU. — CHELTUELILE BOALEI CELEI DE PE URMĂ. — MEMBRII FAMILIEI.—FEMEIA DEBITORULUI.—INADMISIBILITATE.—ART. 2101, 3° C. FR. (1729, 3° C. COM. ROM).—ART. 19 L. IPOT. BELGIANĂ.

Privilegiul cheltuelilor boalei celei de pe urmă, prevăzut de art. 1727, 3° C. civil, nu poate fi exer-

citat decât pentru ultima boală a însuș debitorului, nu însă pentru boala cea din urmă a unuia din membrii familiei sale, în specie soția sa.

(Din *la Flandre judiciaire*. Vezi și *Sirey*, 1907. 4. p. 32).

Observație.— Textul nostru (art. 1729, 3°) fiind identic cu acel al legii ipotecare belgiane (art. 19, 3°), soluția dată de tribunalul din Gand este admisibilă și la noi. *Cpr. Martou, Privil. et hypothèques*, II, 365 ; *Laurent, Supplément*, VII, 390, pg. 451. Aceeaș soluție este, în genere, admisă și în Franța. Vezi *Aubry et Rau*, III, § 260, p. 212, 213 (ed. 5-a) ; *Vigié*, III, 1244 ; *Baudry-Lacantinerie*, III, 1076 ; *Cas. fr. D. P.* 78. 1. 394.— *Contră* : *Colmet de Sarterre*, IX, 17 bis II, urm. ; *Guillouard, Privil. et hypothèques*, I, 216 ; *Beltjens, Encyclopédie du C. civil*, VI, 23, pag. 361 ; *Planiol*, II, 2559 ; *Trib. Cherburg, Sirey*, 97, 2. 251, etc.

S. R.

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Ordonanța No. 4305

1910, Iunie 12

Noi, Constantin M. Oprescu, președintele tribunalului Muscel, Având în vedere cererea făcută de d-l Ilie A. Irimia, comerciant din Câmpulung, prin petițiunea înregistrată la No. 11251 din 1910, de a se ordonă facerea cuvenitelor publicațiuni pentru anularea unei cambii semnată de dânsul în alb, purtând timbrul de lei 3 și filigrama anului 1906 sau 1905, cambie ce dânsul în 1906 a dat-o pentru preschimbarea altei cambii d-lui C. N. Ionescu din București, str. Bărăției 12, comisionar al casei Drăghiceanu și Popescu din București, dar pe care cambie numitul a pierdut-o în aceeaș stare cum i s'a dat ;

Văzând că numitul Ionescu recunoaște prin declarația din 24 Martie 1910, depusă în copie legalizată de d-l procuror local, că în adevăr i s'a dat de petiționar o atare poliță în scopul sus arătat, declarând că acea poliță este pierdută în starea în care i s'a dat în anul 1906 și că n'a uzat de ea ;

Văzând dispozițiunile art. 354 și urm. din codul comercial ;

Ordonăm că oricine va posedă cambia semnată în alb de către petiționarul Ilie A. Irimia, pe timbru de lei 3 și cu filigrama anului 1906 sau 1905, să o înfățișeze la grefa acestui tribunal în termen de 40 zile dela data aparițiunei în ziare o prezentei ordonanțe, cunoscând că, în caz contrar, acea cambie se va declara fără tărie față cu posesorul ei.

Această ordonanță se va afișa în sala acestui tribunal și în sălile Primăriei orașului Câmpulung, Bursei din București și Camerei de comerț din Pitești, și se va publica prin ziarul *Universul* și ziarul judiciar *Dreptul*.

Data în camera de consiliu azi 12 Iunie 1910.

Președinte, C. M. Oprescu.

Secretar, I. Predescu.

BIBLIOGRAFIE

A apărut :

EXECUȚIUNEA SILITA

VOLUMUL I

Coprinzând: Principii generale.—Spiritul legilor de execuțiune silită. Condițiuni pentru a face o urmărire.—Teoria contestațiunilor.

DE

DEMETRU NEGULESCU

Profesor universitar

Avocat

Prețul Lei 4,50

De vânzare la Tipogr. Gutenberg, J. Göbl S-sori. București.